

Műterem - egy másik dimenzióban

Azon a csütörtökön az Ady-iskola nebulói a becsengetést követően hiába vártak a Tanár úrra. Néha máskor is előfordult, hogy késett, vagy közbejött valami, de azt mindig előre jelezte. Ezúttal azonban hirtelen szólították el, már nem volt ideje telefonálni. Fischer György Tanár úr, Munkácsy-díjas szobrászművész – a barátoknak egyszerűen Fisi, vagy Gyuri – eltávozott közülünk, s mostantól egy más térben készülnek alkotásai.

Fischer Siklóson született, a forradalom évében. Pécssett, a Művészeti Gimnáziumban jegyezte el magát a szobrászattal, 1977-1981 között a Képzőművészeti Főiskolán Somogyi József volt később is sokat emlegetett mestere. 1982-ben Zalaegerszegre költözött, itt érett karakteres, egyéni hangvételű művésszé, generációjának meghatározó tagjává. Számos hazai és külföldi (Gmünd, Leoben, Turku, Varkaus) egyéni kiállítása mellett rendszeresen részt vett csoportos tárlatokon is. Díjai közül kiemelkedik a Derkovits-ösztöndíj (1982-1985), a Dunántúli Tárlat díjai (1987, 1990), a pécsi Országos Kiplasztikai Tárlat díjai (1989, 1991, 1993), a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat díja (1997), a Nyíregyházi PRO ARTE aranyérem (2004), valamint a 2005-ben elnyert Munkácsy-díj. Közterei alkotásai zalaegerszegi intézmények és közterek (Pais Dezső Általános Iskola, Magyar Olajipari Múzeum, Ady Endre Általános Iskola és Gimnázium, Európa tér, Eötvös-köz) mellett megtalálhatók Keszthelyen, Bocskán, Nagykanizsán, Bucsuszentlászlón, Bakon, Zalakaroson, Zalaváron, valamint Lipcsében, és a franciaországi Merlebachban is. Egyik legismertebb munkája a zalaegerszegi Országépítő, melyet közadakozásból sikerült felállítani 2002-ben. Alkotásait a balassagyarmati Városi Képtár, a Tornyai János Múzeum, a Rippl-Rónai Múzeum, az alsólendvai Galéria és Múzeum, a Janus Pannonius Múzeum, a Szent István Király Múzeum, a Szombathelyi Képtár és a Göcseji Múzeum őrzi.

Fischer a szobrászatot nem csupán művelte, hanem tanította is. Alapítója és szakmai programadója volt az 1990-től Gimnáziummá is váló Ady Endre iskola művészeti tagozatának, ahol 1988-tól – négy év kihagyással – haláláig folytatta a fiatalok formaérzékének csiszolását és fejlesztését. Iskolai, szakköri növendékei közül mára többen neves művésszé értek. Volt tanítványai mindig szeretettel emlegetik keresetlen közvetlenséggel és sajátosan szarkasztikus modorában közvetített bölcs tanácsait.

Fischer jellegzetes, mindig emberi alakokat idéző, kifogyhatatlan szellemességgel készült kiplasztikai (és részben köztéri szobrai is) a geometrikus absztrakció jegyében születtek. Figurái expresszív torzók, melyekről minden felesleges részletet és individuális jelleget lehántott. Az a céljuk, hogy az emberi magatartási formákra rakódott civilizációs rétegek alá, az ego lényegébe hatoljanak be. Az egyes alkotások olyan tulajdonságokat, emóciókat, hangulatokat, jellemeket képeznek le, amelyek mindannyiunkban jelen vannak ugyan, de általában rejtetten. E jellemvonások plasztikai hordozóinak van egy nagyon fontos közös tulajdonságuk: a magány. Mások előtt senki sem szereti bevallani, ha fél, ha szorong, ha félszeg, ha letargikus, ha reménytelen, ha bizonytalan, ha elkeseredett, ha kihívóan kacér, ha magányos, ha csüggedt, ha kéjvágyó, ha hiú vagy éppen talpnyaló. Nem büszkélkedünk alázatosságunkkal, könyörgésünkkel, imádságunkkal, aggodalmainkkal, de

nagyravágásunkkal, képmutatásunkkal, önteltségünkkel sem. Ugyanakkor éppen esendőségünk felismerése és elfogadása emberségünk egyik legfontosabb vonása. Fischer nagyon alaposan ismerte az emberi lélek rezdüléseit, érzéseinek árnyalatait, és vallotta, hogy a heroizáló idealizálás helyett ezek plasztikai megfogalmazása a szobrász feladata. A figyelmes szemlélőben alkotásai kíméletlenül célba találnak, mert róla szólnak, s mélyen érintik. A művész az ember-lét emocionális szektorának elemeit gyűjtötte gondosan össze, hogy az elemzést követően minél teljesebb képet rajzolhasson az egészről.

Közel húsz évvel ezelőtt, Gábrriel József festőművész társaságában, egy pohár bor mellett emlékezetes és fontos teoretikai vitát folytattunk Fischerrel, melynek középpontjában az a kérdés állt, hogy az alkotás folyamata során a művésznak bármilyen szinten figyelembe kell-e vennie a közönség ízlését és igényeit, vagy – miután ő autonóm és szuverén egyéniség – a közönségnek úgy kell elfogadnia őt (és munkáit), amilyen önmagától, akceptálva a művész feltétel nélküli tekintélyét. Fischerrel szemben mi az előbbi mellett kardoskodtunk, ő viszont nem csak akkor, hanem egész művészetével, egész pályájával az utóbbit támasztotta alá. Éppen ez az, ami ebben az egyébként soha el nem dönthető, különböző helyeken és időpontokban újra és újra fellángoló vitában az egyik legnyomósabb érv. Alkotásai iránt nehéz közömbösnek maradni, mert erőteljes kisugárzásuk egyértelmű viszonyulást követel meg, és a közönség talán bizonyos mértékig szándékos polarizálása a saját művészi igazságába vetett feltétlen hitének tanúbizonysága. Fischer a maga részéről most lezárta ezt a polémiát is, és műtermét egy másik dimenzióba helyezte át.

Kedves Tanár Úr, kedves Gyuri, hiányozni fogsz! Sit tibi terra levis!

Kostyál László

Fischer
György:
Széplélek

